

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 150/22

Люксембург, 15 септември 2022 г.

Заклучения на генералния адвокат по дело C-396/21 | FTI Touristik (Пакетно туристическо пътуване до Канарските острови) и по дело C-407/21 UFC - Que choisir и CLCV

Туризмът по време на пандемия: според генералния адвокат Medina когато туроператорите не са в състояние да изпълнят условията на договор за пакетно туристическо пътуване пандемията не ги освобождава от задължението им да намалят цената и ако пътуването е отменено, да възстановят платената сума, освен ако се докаже съществуването на извънредни затруднения

Изключителното въздействие на COVID 19 върху туристическия сектор може да обоснове извънредна и временна дерогация на задължението на организатора да възстанови на потребителя в рамките на 14 дни всички плащания в случай на отмяна на пакетното туристическо пътуване, но всяко намаляване на цената поради липса на съответствие на пакетното туристическо пътуване следва да бъде съобразено с всички обстоятелства по делото

В съвременната история пандемията от COVID 19 е едно от най-сериозните извънредни положения в здравната област, което има разрушителни последици за различни бизнеси, сред които туристическият сектор е сред най-тежко и непосредствено засегнатите.

Дело **C-396/21** FTI Touristik (Пакетно туристическо пътуване до Канарските острови) се отнася до специфичен аспект на въздействието на пандемията, свързан с уредените от Директива 2015/2302¹ договори за пакетни туристически пътувания и с правата на пътуващите. Ищците в главното производство резервират 14-дневна почивка от Германия до Канарските острови в периода от 13 до 27 март 2020 г. В резултат от пандемията тяхното пътуване приключва седем дни след началото си и те се връщат в Германия, като претендират намаление на цената със 70% от съответната цена на пътуването пропорционално за седем дни. Областният съд Мюнхен отправя запитване до Съда на Европейския съюз във връзка с това дали член 14, параграф 1 от Директива 2015/2302 дава право на пътуващия на намаление на цената поради липса на съответствие с договора за пакетно туристическо пътуване при обстоятелства, при които тази липса на съответствие се дължи на ограничения, наложени с цел предотвратяване на разпространението на инфекциозна болест в световен мащаб.

Дело **C-407/21** UFC-Que Choisir и CLCV се отнася по-специално до законосъобразността на приемането на национални мерки, с които се предоставят временни дерогации на законодателството за защита на

¹ Директива (ЕС) 2015/2302 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година относно пакетните туристически пътувания и свързаните пътнически услуги, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета (ОВ L 326, 2015 г., стр. 1).

потребителите, уреждащо договорите за пакетни туристически пътувания. Жалбоподателите, които са френски сдружения, защитаващи интересите на потребителите, наред с останалото оспорват и законосъобразността на Наредба № 2020-315 от 25 март 2020 относно финансовите условия за прекратяването на някои договори за туристически пътувания и престой при извънредни и неизбежни обстоятелства или непреодолима сила. При тези условия Наредбата допуска организаторите на пътувания да издават на пътуващите ваучери, вместо да възстановяват цялата сума на плащанията, направени от последните, като по този начин се отклонява от изискванията на Директива 2015/2302. Френският Държавен съвет обяснява, че замисълът на приетия акт е бил да се запази ликвидността и платежоспособността на доставчиците на услугата. Към тогавашния момент повече от 7 000 регистрирани във Франция туроператори са имали сериозни затруднения. При тези обстоятелства незабавното възстановяване на платените суми за всички отменени услуги е можело да постави в риск тези оператори и съответно да застраши възможността на клиентите да получат възстановяване на извършените плащания.

В заключението си, представено днес по дело **C-396/21 FTI Touristik (Пакетно туристическо пътуване до Канарските острови)**, генералният адвокат Laila Medina посочва, че предвид структурата на член 14 от Директивата организаторът **не е освободен от задължението си да предостави подходящо намаление на цената на пакета**. Според генералния адвокат размерът на намалението на цената, което пътуващият има право да получи, **трябва да бъде подходящ, като се вземат предвид всички обстоятелства по делото**, което обстоятелство следва да се прецени от националния съд.

Генералният адвокат Medina припомня на първо място, че целта на Директива 2015/2302, която счита за приложима в контекста на пандемията от COVID-19, е осигуряването на високо равнище на защита на потребителите. Правото на намаление на цената е подчинено на **едно условие**, а именно **„липсата на съответствие“**, и към него се прилага **едно изключение**, а именно когато липсата на съответствие **се дължи на пътуващия**. От това следва, че липса на съответствие, която се дължи на което и да е друго лице или на непредотвратими и извънредни обстоятелства, **не изключва правото на пътуващия да получи намаление на цената**.

На второ място генералният адвокат посочва, че ограничителните мерки, наложени през март 2020 г. в отговор на пандемията, следва да се считат за **непреодолима сила**. Приетите ограничителни мерки създават положение, което е извън контрола на организатора и чиито последици не биха могли да бъдат избегнати дори при вземането на всички разумни мерки. Наличието на непредотвратими и извънредни обстоятелства **не освобождава организатора от задължението му да предостави намаление на цената**. Фактът, че съответното положение е резултат от ограничителни мерки, приети в отговор на пандемията, подобни на тези, които са наложени в мястото на пребиваване на пътуващия, **не засягат правото на намаление на цената**.

По-нататък генералният адвокат Medina посочва, че организаторът не може да носи отговорност за пропуснати ползи от услуги, които попадат извън обхвата на договора за пътуване. Размерът на „подходящото“ намаление се определя от националните съдилища, като се вземат предвид **всички обстоятелства по конкретния случай**. Следователно при преценката си националният съд може да вземе предвид **причината за липсата на съответствие**, дали е налице **вина от страна на организатора и възможността организаторът да си възстанови средствата, изплатени на пътуващия, от по-горното равнище на търговската верига или от държавата**. Генералният адвокат счита, че макар да не е предвиден срок за изплащане на намалението на цената, на което пътуващият има право, това изплащане трябва да бъде извършено без необосновано забавяне. В този контекст националните съдилища трябва да вземат предвид възникналите в резултат от пандемията проблеми на организаторите на пътувания, свързани с ликвидността.

В заключението си по дело **C-407/21 UFC - Que choisir и CLCV** генералният адвокат Medina посочва, че терминът „възстановяване“ по принцип се отнася до парична сума, която се връща на някого. Следователно

„възстановяването“ на всички направени плащания не може да бъде разбирано като право **на организатора да предостави отсрочена форма на плащане, като например ваучер**. Това тълкуване се подкрепя от контекста и от произхода на член 12, параграф 4 от Директива 2015/2302, а също така и от целта, преследвана с тази директива.

Ето защо генералният адвокат Medina счита, че тъй като съдържащата се в директивата разпоредба обхваща само **възстановяване на сумата в пари**, следва да се изключи всяка алтернативна възможност, наложена от организатор, по-специално под формата на ваучер. Все пак това не е пречка пътуващият да приеме подобен ваучер след настъпването на събитието, пораждащо правото на възстановяване на платените суми.

Генералният адвокат Medina счита, че никоя дерогация на правото на Съюза относно свободното движение **не може да обоснове дерогации** на конкретна разпоредба на вторичното право на Съюза и по-конкретно на правото на пътуващия да му бъде възстановена платената сума. Според генералния адвокат Директива 2015/2302 трябва да се тълкува в смисъл, че пандемията не е изключена от обхвата на понятието „непредотвратими и извънредни обстоятелства“, нито от обхвата на тази директива като цяло.

Генералният адвокат Medina посочва, че принципът на непреодолима сила във връзка с обективната невъзможност за спазване на правото на Съюза може да позволи известна гъвкавост при прилагането на закона, предоставяйки на туроператорите много ограничена възможност за временно освобождаване от спазването на техните задължения. При все това предлагането на ваучер, който има характеристиките, установени в обжалваната Наредба, **не възстановява равновесието между страните**, защото поставя в неизгодно положение пътуващия.

Ако държава членка е изправена временно пред непреодолими затруднения при прилагането в своя правен ред на разпоредба, с която се транспонира вторичното право на Съюза, тя също следва **по изключение да има право да се позове на непреодолима сила**. Ето защо генералният адвокат Medina счита, че пандемията и извънредното ѝ въздействие върху туристическия сектор могат да обосноват **временна дерогация** на задължението на организатора да възстанови на пътуващия пълният размер на всички плащания в срок от 14 дни от прекратяването на договора. Подобна дерогация е обоснована само за периода, необходим на държавата членка, за да разреши непреодолимите затруднения, които ѝ пречат да прилага националната разпоредба, транспонираща такова задължение, в съответствие с принципа на пропорционалност.

Генералният адвокат Medina посочва, че държавата членка, която се позовава на непреодолима сила, трябва да докаже, че **е необходимо да се прибегне до дерогация от правото на Съюза**, за да се разрешат такива затруднения, възникнали в резултат на пандемията, а освен това е необходимо да се провери дали не съществува алтернативна мярка на дерогацията. Според генералния адвокат приетата от френското правителство наредба изглежда **надхвърля необходимото и пропорционалното за справяне със затрудненията, възникнали за туроператорите**, особено с оглед на обратното действие на оспорваната мярка, продължителността на спирането на правото на получаване на възстановяване и липсата на каквото и да е предимство, предложено на пътуващия като противовес на последиците върху неговите права по договора за пакетно туристическо пътуване.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 4293

Поддържайте връзка!

